

راز کیهان

این بار تیتراژ دو فیلم هالیوودی با مشارکت کیهان کلهر

«جوانی بدون جوانی» و «روح»، از جمله شاخص‌ترین مشارکت‌های کیهان کلهر در سینمای جهان است. چقدر بغض به مابدهکار است این کیهان کلهر! نه از آن بغض‌های برآمده از دشمنی بلکه منظور آن راه بستن‌های درست و حسابی و همزمان متأثرکننده و فرحبخش بر گلو است که چندان توضیح دادنی نیست و هر تلاشی برای تعریف موقعیت، از ارج و قرب و ثواب آن می‌کاهد. بغضی به قدمت همه سال‌هایی که کلهر با کمانچه و بعد با شاه کمانش، دلبری کرده و در حول حالنالی احسن الحال مخاطبان نقش داشته است. این بغض به تازگی با بداهه‌نوازی سه‌تار متعلق به الوند صادقی که همراه همسرش نگار برقی از جانب‌خستگان پرواز شماره ۷۵۲ هواپیمایی اوکراین بود، با اشک رفع و رجوع شد و آرام گرفت و این شعر سعدی را هم به یاد آورد: مهر تو نگار سرو قامت / بر من رقمست تاقیامت / یادست به گوش من ملامت / و اندوه فراق کوه الوند. در ساخت موسیقی و در قالب آلبوم‌های مختلف، بارها گوش جان سپردیم به هنر روح نواز کلهر اما سینما تا اینجا به شکل محدودی، بخت دچار شدن به آن بغض صیقل‌کننده را یافته است. در سینمای ایران، این موهبت نصیب فیلم‌هایی چون لانتوری و فصل کرگدن (ساخته بهمن قبادی محصول ترکیه)، خاطرات اسب سیاه (محصول ایران و ترکیه)، تابور، مجبوریم و... شده است. آنچه پیش روی شماست، درباره مشارکت کیهان کلهر در دو فیلم اسم و رسم دار سینمای جهان است؛ اولی «جوانی بدون جوانی» و دومی همین انیمیشن تازه «روح». در کارنامه این نوازنده و آهنگساز پر آوازه کشورمان، همکاری با فیلم‌های خارجی دیگری چون «چهارراه» محصول ۲۰۱۲ ترکیه و بوسنی و هرزگوین هم دیده می‌شود.

۱. جوانی بدون جوانی / ۲۰۰۷

حاضرترین غایب

یکی از خوشبختی‌های سینمای جهان در بهره‌مندی از موسیقی جادویی کلهر در فیلم «جوانی بدون جوانی» به کارگردانی فرانسیس فورد کاپولا اتفاق می‌افتد و تماشاگران، با شنیدن نوازندگی او سحر می‌شوند.

صدای کمانچه کلهر در همان سکانس اولیه و خواب دومینیک (تیم راث) شنیده می‌شود که بخوبی فضای پیش روی مخاطب را ترسیم می‌کند. در چند صحنه دیگر که فضای وهم آلودی دارد، از جمله غار و گم شدن چند دقیقه‌ای و رونیکا باز هم از کمانچه کلهر استفاده می‌شود.

یکی از هوشمندی‌های کاپولا

استفاده از اسوالدو گولیف برای آهنگسازی فیلم است. گولیف اگرچه آرژانتینی است، اما تبار رومانیایی دارد. رومانی، کشور میرچا الیاده، اسطوره شناس مشهور است که فیلم براساس رمانی از او نوشته و ساخته شده است. کلهر اما چطور به این فیلم اضافه شد؟ ظاهراً گولیف در جلساتی که با کاپولا داشت، سی‌دی‌هایی از کارهای کلهر را به این فیلمساز داده و کارگردان «پدرخوانده» هم از این ساز نوازنده برجسته ایرانی خوشش می‌آید و کار به همکاری و نوازندگی کلهر در فیلم می‌کشد. تنها حسرت ما مخاطبان ایرانی، ندیدن اسم کلهر در تیتراژ فیلم است، فیلم یک تیتراژ اول دارد که اسم بازیگران و عوامل اصلی فیلم از جمله والتر مرچ (تدوینگر فیلم که اخیراً تدوین مستند کودتای ۵۳ به کارگردانی تقی امیرانی را هم به عهده داشت) و همین اسوالدو گولیف در آن و در پس زمینه‌ای سیاه با تصویر گل سرخ نوشته می‌شود و به شکل عجیبی از تیتراژ پایانی طولانی به سیاق دیگر فیلم‌های کاپولا خبری نیست و به یک THE END و «براساس داستانی از میرچا الیاده» بسنده می‌شود، به این ترتیب اسم عوامل پر شمار فیلم از جمله نوازنده‌ها و بویژه کلهر هم نوشته نمی‌شود.

کیهان کلهر در میان اسوالدو گولیف، آهنگساز و فرانسیس فورد کاپولا، کارگردان «جوانی بدون جوانی»

۲. روح / ۲۰۲۰

باتشکر از کلهر

انیمیشن «روح» به کارگردانی پیت داکتر که به تازگی با تمجید زیادی روبه‌رو شد، تازه‌ترین فیلم سینمای جهان است که کیهان کلهر در آن مشارکت دارد. این فیلم انگیزشی که قصه یک نوازنده را روایت می‌کند، از کلهر به‌عنوان مشاور موسیقی فیلم بهره برده است. نخستین بار زهره سلطان آبادی بود که با به اشتراک گذاشتن یک استوری در اینستاگرام، درباره این همکاری توضیح داد. این بار اما خلاف «جوانی بدون جوانی»، اسم کلهر را در تیتراژ پایانی فیلم و در بخش «تشکر ویژه» می‌بینیم. البته همانجا از چهره‌های دیگری از جمله یویو ما نوازنده آمریکایی چینی تبار هم تشکر شده؛ او مؤسس گروه موسیقی جاده ابریشم است که کیهان کلهر هم در آن آهنگسازی و نوازندگی می‌کند. مستند «موسیقی غریبه‌ها: یویو ما و گروه جاده ابریشم»، روایتی از فعالیت این گروه و گفت‌وگو با اعضای آن از جمله کلهر است و آنها درباره اهداف مهم «جاده ابریشم» از جمله پیوند موسیقی شرق و غرب حرف می‌زنند. «عنوان مطلب برگرفته از فیلم (۲۰۰۱: یک اودیسه فضایی» ساخته استنلی کوبریک است که در ایران با اسم «راز کیهان» به نمایش درآمد؛ ربطش به کلهر چیست؟ راز آمیزی و سحرانگیزی هموارگی موسیقی کیهان کلهر که در ایران و جهان زبانزد و مثال زدنی است.

ایران جمعه شماره ۳۵ دوره جدید (ضمیمه آخر هفته روزنامه ایران)

صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی / مدیر مسئول: مهدی شفیعی / سردبیر: جواد دلیری

معاونان سردبیر: امیر یوسفی، سرکه بارسقیان / طراحی لیات: خسرو نقیعی / دبیر ویژه نامه: محسن بوالحسنی / دبیر مجله دوم (پرسه): میترا فردوسی

تحریریه: صابر محمدی، ابراهیم افشار، نگار حسین‌خانی، فرحان دهقی، فاطمه رجبی، مریم میری، علی رستگار، یگانه خدای، بهناز مرشدی و کیمیا ساموات

دبیر اجرایی: جواد عبدی / دبیر عکس: ابوالفضل نسایی / مدیر هنری: محمد طاهری / مدیر فنی: حجت حکیمی

صفحه آرایی: محمد عباسپور، دنیا حق‌شنو، مهدی بخشی / ویراستاری و حروفچینی: گروه ویراستاری و حروفچینی «ایران»

لیتوگرافی و چاپ: مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران

